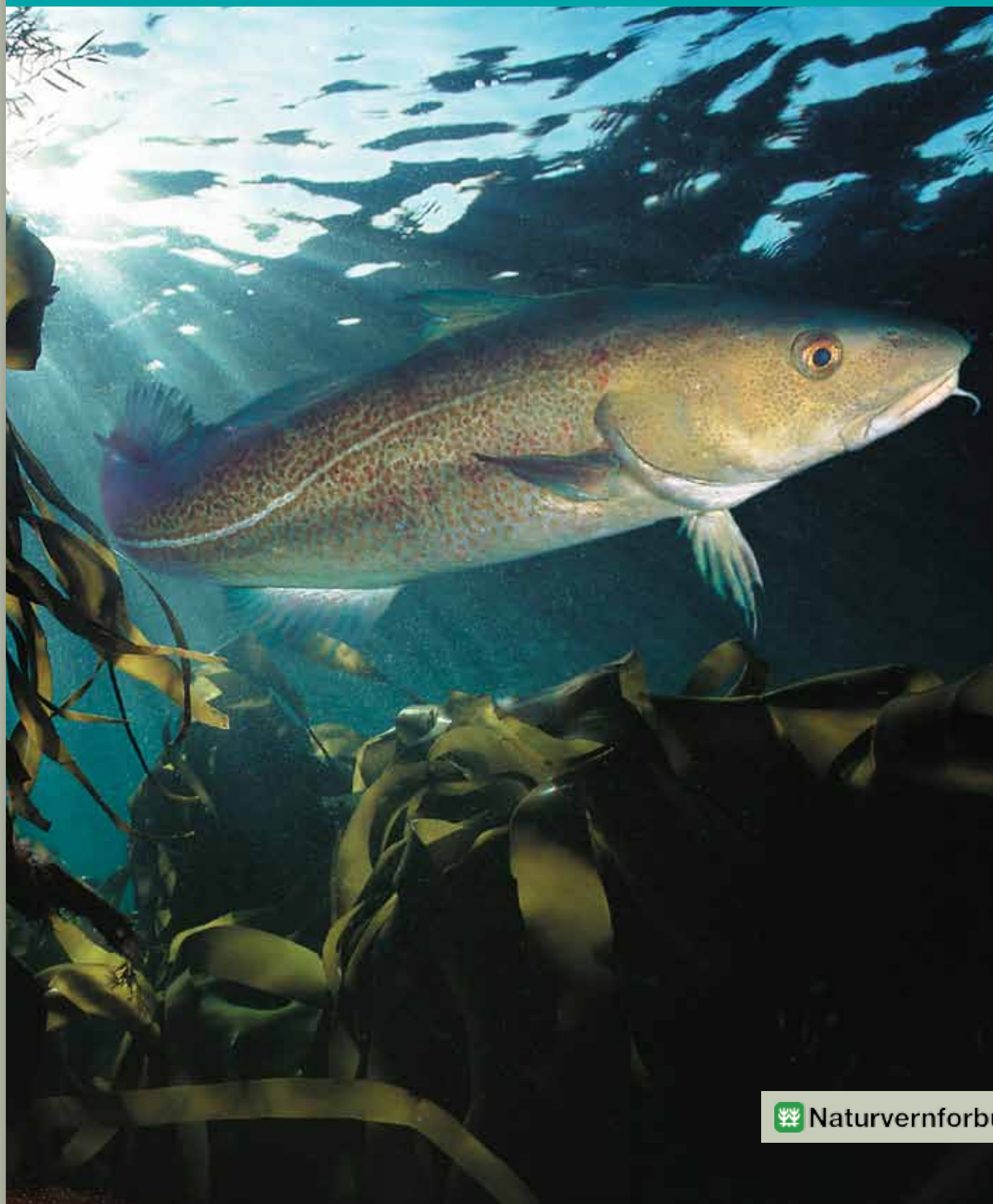

ARKTISKE FISKERIER - KLIMAENDRINGER OG UTFORDRINGER

INNLEDNING

- Klimaendringene i Arktis fører allerede i dag til at fiskebestander endrer utbredelsesmønstre. Dette kommer til å skje med flere arter, og det er fremdeles mange spørsmål vi ikke vet svaret på når det gjelder konsekvensene for fiskeriene i Arktis

- De arktiske fiskeriene har stor betydning for de arktiske statenes økonomi. I tillegg har fiskeriene stor samfunnsmessig og kulturell verdi, er sentral for mange urfolksgrupper og er viktig som global matkilde.

- Den nåværende fiskeriforvaltningen og eksisterende institusjoner er ikke beredt på å møte hurtige endringer i utbredelsesområder og migrasjonsmønstre, noe som allerede i dag fører til konflikter mellom de arktiske landene. Det er behov for robuste avtaler og gode retningslinjer og mekanismer i både multilaterale og bilaterale avtaler når endringer i fiskebestandene i Arktis skjer.

- Naturvernforbundet ønsker å sette fokus på viktigheten av fiskeriene i Arktis og de truslene fiskeriene møter fra klimaendringer og andre nye næringer i regionen.

Ansvarlig redaktør

Aase Refsnes
Rådgiver Arktis og nordområdene i Naturvernforbundet,
Barentshavkontoret
aar@naturvernforbundet.no, tlf. 92018404.

Forfattere

Aase Refsnes
Rådgiver Arktis og nordområdene i Naturvernforbundet
Gunnar Album
Fiskerirådgiver i Naturvernforbundet

Grafisk design

Tor Bjarne Christensen
Natur & miljø, Naturvernforbundet

Forsidebilde

Torsk i tareskog. Foto: Per Eide

Oslo, januar 2013

Naturvernforbundet, stiftet 1914

Naturvernforbundet

Grensen 9B

0159 Oslo

Telefon: +47 23 10 96 10

E-post: naturvern@naturvernforbundet.no

www.naturvernforbundet.no

 Naturvernforbundet

FORORD

Høsten 2012 ble det satt ekstrem is-rekord i Arktis. Aldri har vi hatt så lite sjøis om høsten siden målingene startet i 1979. Klimaendringene setter sine tydeligste spor i nord. Arktiske farvann er levested for flere av verdens største fiskebestander, og fiskeriene har stor betydning for den globale matsikkerheten. Klimaendringer får fiskebestander til å vandre og vi ser allerede en forflytning nordover når havet varmes opp og isen trekker seg tilbake.

I februar 2012 gjorde ismeltingen det mulig å fiske torsk nord for Svalbard og i september ble det tatt torsk og hyse mer enn 300 km nord for Svalbard. Slike raske endringer i klima og havtemperatur kan ha store negative konsekvenser for fiskebestander og havets økosystem. Dette skaper store utfordringer for fiskeriforvaltningen og vi må hindre uregulert fiske når en bestand flytter seg.

Fiskeriene i Arktis er svært viktige for regionen, både økonomisk, samfunnsmessig og kulturelt. Nå trues fisken ikke bare av klimaendringer, men også av nye aktiviteter som gruvedrift med utslipp til sjø, oljevirkosomhet i stadig mer ekstreme havområder, samt nær kysten i fiskens gyte- og leveområde.

Naturvernforbundet er Norges største og eldste natur- og miljøvernorganisasjon med 20 000 medlemmer over hele landet. Vi mener det er en etisk kortslutning å juble

over muligheten for oljevirkosomhet i Arktis, samtidig som det er vår oljerikdom som har forårsaket klimaendringene. I stedet for å øke truslene mot fiskeriene må vi sikre en mer robust fiskeriforvaltning basert på en føre-var tilnærming og vi må redusere påvirkningene fra oljevirkosomhet, gruvedustri og ulovlig fiske.

Det er avgjørende at framtidig forvaltning bygger på havrettens prinsipper og FN-avtalen om fiske på det åpne hav fra 1995 som krever en bærekraftig forvaltning basert på føre-var prinsippet

Vennlig hilsen

Lars Haltbrekken

Leder i Naturvernforbundet

Maren Esmark

Generalsekretær i Naturvernforbundet

FISKERIENE I ARKTIS

■ Vi kan dele de arktiske fiskeriene i fire: Barentshavet og Norskehavet, områdene rundt Island, Færøyene og Grønland, Newfoundland/Labrador-området og Beringhavet nord i Stillehavet. Til sammen fiskes det mellom 3 og 6 millioner tonn fisk i disse områdene hvert år. De største cirkumpolare fiskeartene er lodde og blåkveite. I tillegg er det arter av stor regional betydning som nordøstatlantisk torsk, hyse, og Alaska pollack.

BARENTS- OG NORSKEHAVET

I Barentshavet gir innstrømmende varmt atlantehavsvann grunnlaget for stor biologisk produksjon og gjør at store deler av området er isfritt hele året. Næringskjedene i Barentshavet er relativt korte, med få og robuste arter tilpasset det ustabile klimaet.

Den norske fiskeflåten består både av en havgående flåte og en kystflåte, hvor den siste er koblet opp mot de mange samfunn langs kysten i Nord-Norge. I Russland derimot, er fiskeflåten hovedsakelig lokalisert i store byer som Murmansk og Arkhangelsk, med noe fiskerivirksomhet i Karelia og Nenets. Lenger øst enn dette er det ikke noe stort kommersielt fiske før vi kommer over til Beringhavet.

ISLAND OG GRØNLAND

Både på Island og Grønland bidrar eksport av sjømat til store deler av nasjonalinntektene. Påvirkning fra varmt atlantisk vann bidrar til rikt fiskeri og stor biodiversitet rundt Island. I grønlandske farvann er det derimot få kommersielle fiskearter. De viktigste fiskeartene rundt Island og Grønland er torsk, blåkveite, reker, sild, lodde og kolmule. De siste årene har makrellen fra Norskehavet vært tilgjengelig både i islandsk og grønlandsk farvann.

NEWFOUNDLAND, LABRADORHAVET

De store bankene utenfor Newfoundland var tidligere ett av verdens rikeste torskefelt. I tillegg til lokalt fiske var denne torsken grunnlag for store flåter fra Europa fra 1500 tallet og fram til midten av 1970-tallet da 200-milssonene ble etablert. I 1992 kollapset torskebestanden. Fangstene i

Nordvest-Atlanteren er i dag lave sammenliknet med de andre arktiske områdene.

BERINGHAVET

Kontinentalsokkelen i det østlige og vestlige Beringhavet er en av verdens største og mest produktive fiskeområder. Fiskerivirksomheten er relativt ny i historisk sammenheng i det nordlige Stillehavet i sammenlikning med andre fiskeriområder i Arktis. Store deler av det kommersielle fiskeriene startet i 1950-årene. Den viktigste arten er Alaska pollock, en bestand som deles mellom Russland og USA.

Uerfangst. Foto: JNaturvernforbundet

Sild i stim. Foto: Jet Chen Tan/Istockphoto

HISTORIEN OM NORSK VÅRGYTENDE SILD (NVG)

Tidlig på 1950-tallet var gytebestanden av NVG-sild beregnet til 14 millioner tonn - en av de største bestandene i verden. Sildefisket var viktig for mange land, særlig for Norge, Island, Russland og Færøyene. På slutten av 1960-årene kollapset sildebestanden i Norskehavet. Kollapsen var forårsaket av en kombinasjon av overfiske og ugunstige klimatiske forhold nord for Island og i det vestlige Norskehavet. Silda var borte i over 20 år, med store konsekvenser for fiskeriene og for andre arter som har sild som hovedføde. Totalt stopp i fisket samt mer gunstige klimatiske forhold førte til at fisket etter hvert kunne gjenopptas, og i 1995 hadde gytebestanden nådd 5 millioner tonn. Silda gjenopptok sitt gamle vandringmønster vestover, og sild ble igjen tilgjengelig for fiske utenfor norske farvann. Norge kunne ikke lenger forvalte silda alene. Forhandlingene mellom Norge, Russland, Island og Færøyene falt sammen, og det følgende året ble det fisket langt mer enn den anbefalte kvoten.

URFOLKSNÆRING, EKSPORT-ARTIKKEL, SAMFUNNSBYGGER OG MATKILDE

Fiskeriene er ofte utelatt eller ignorert som bidragsyter til økonomisk vekst i regionen. På tross av dette bidrar fiskeriene med henholdsvis til 33 prosent av eksportinntektene på Island, 90 prosent på Grønland og cirka 6 prosent i Norge. Fiskeriene har over en lang periode på Grønland har stått for 90 prosent av eksportinntektene, med unntak av en 115-års periode hvor gruvedrift også bidro til eksportinntekter. Når gruvedriften opphørte, gjenopptok fiskeriene den store andelen av eksportinntektene.

ET AV VERDENS STØRSTE FISKERIER

Det kommersielle fisket i Beringhavet er av relativt ny dato. Utviklingen av fabrikktrålere har gjort at Alaska pollock har blitt ett av verdens største kommersielle fiskerier med fartøy først og fremst fra USA og Russland.

Fisket i Barentshavet har stor økonomisk betydning for både Nord-Norge og det nordlige Russland. Fisk er Norges tredje største eksportartikkelen.

SAMFUNNSBYGGER OG URFOLKSNÆRING

Fiskeriene stor sosial og politisk betydning og er bærebjelken i mange arktiske samfunn. Norskekysten er bygd på arktisk fisk. Det samme er Island og store deler av Grønland. Fisket på de store bankene ved Newfoundland var både grunnlag for lokal bosetting og for store fiskeflåter i Europa helt fra 1500-tallet. Kollapsen i torskebestanden i 1992 forårsaket også en drastisk endring i sysselsettingen i fiskeriene. I Beringhavet har kystfiske stått sentralt for urbefolkningen

Torsk gjemmer seg i tare. Foto: Erling Svensen

og det relativt nye industrielle fisket skaper over 4000 årsverk i fiskemottak og foredling.

FISKERIENE I ARKTIS SOM MATKILDE

De årlige fangstene i Arktis på mellom 3 og 6 millioner tonn fisk fra Arktis hvert år utgjør fiskeforbruket til nesten 400 millioner mennesker. Dette gjør Arktis til en viktig global matregion. Oljeressursene i Arktis er vel kjent, men få kjenner til de arktiske samfunns rolle i å ivareta denne enorme matressursen. Ettersom presset på fiskeri og matkilder øker på lavere breddegrader, vil dette sannsynligvis øke både etterspørsel og press på fiskeriene i Arktis

KOLLAPS I TORSKEBESTANDEN

Torskefisket på de store bankene utenfor Newfoundland var ett av de største i verden. Overfiske begynte å føre til nedgang i fangstene fra 1960-tallet men varslene ble ikke hørt. I 1992 kollapset bestanden fullstendig og det tok 15 år før et forsiktig fiske kunne gjenopptas. Fremdeles er bestanden bare en tiendedel av det den var på 1960-tallet. Kollapsen skyldtes en kombinasjon av klimaendringer, overfiske, overvurdering av bestanden fra forskernes side og mangel på internasjonal enighet om forvaltning i internasjonalt farvann.

KLIMAENDRINGENES PÅVIRKNING PÅ FISKERIENE I ARKTIS

- Klimaendringene fører til mindre is i Arktis og mer attraktive forhold for fisken å "beite" lenger nord. Samtidig kan høyere temperatur og endringer i havstrømmene gå ut over planktonproduksjonen som er grunnlaget for alt annet liv i havet.

Klimavariasjoner påvirker fisk på en rekke ulike måter og gjennom hele dens livssyklus. Sjøtemperaturen er den variabelen som har fått mest oppmerksomhet fra forskere i form av dens virkninger både på pelagisk fisk og bunnfisk. (Godø, 2003). Vedvarende oppvarming har ført til ekspansjon nordover av flere arter i Barentshavet, inkludert torsk, sild og lodde. I tillegg har torsk vist seg å favorisere mer nordlige gyting under varme forhold og mer sørlige under kalde forhold (Sundby og Nakken, 2008).

"Little can be said about potential changes under the scenario of considerable warming. This is because such a situation is outside any recorded experience" (ACIA: 2004)

Ti år etter at arbeidsgruppen i Arktisk Råd innrømmer at klimaendringene utfordret fantasien fisker kinesiske trålere makrell ved Grønland. Fangsten lastes om til frakteskip og landes i Nigeria. Ingen kunne forutsett dette.

I Barentshavet går torsken lenger nord og øst enn noen gang. Det er lite som taler for at torsken skal bevege seg inn i polhavet og at vi er

nødt til å forhandle med andre arktiske stater om felles forvaltning og kvoter. Men det fremdeles store hull i kunnskapen om hvordan fisken blir påvirket av klimaendringene.

Samtidig som bestandene av viktige kommersielle arter flytter på seg er forskerne bekymret over byggesteinene i hele økosystemet. I Norskehavet er mengden dyreplankton nesten halvert på ti år. Dyreplankton er grunnlaget for alt annet liv i havet. Mindre dyreplankton i Norskehavet kan også være en av grunnene til at arter som sild og makrell har endret utbredelse.

De sentrale forskningsmiljøene observerer utviklingen, men innrømmer samtidig at de modellene man bruker i dag ikke er i stand til å fange opp og forutse de store endringene i økosystemet som klimaendringene i Arktis fører til (ICES). Dette øker behovet for en forvaltning som er føre-var og som er tidlig ute når det gjelder å bli enig med andre land om forvaltningstiltak.

Sildefangst. Foto: Jarek Joepera/Istockphoto

FISKERIFORVALTNINGEN

■ De store fiskebestandene i Nord-Atlanteren vandrer over store områder etter mat og gyteområder. De går inn og ut av kyststatenes økonomiske soner og inn og ut av internasjonalt farvann. Forvaltningen og fordelingen av fiskeresursene gjenspeiler dette og er bygd opp med et komplekst sett av internasjonale avtaler på FN-nivå, mellom statene regionalt og mellom naboland.

Den internasjonale rammen for dette settet av forvaltningsregimer er FNs Havrettskonvensjon fra 1982. I 1995 vedtok man i FN et tillegg til havrettstraktaten som forplikter landene å samarbeide om forvaltningen av bestander som vandrer mellom forskjellige soner - ofte kalt avtalen om fiske på det åpne hav.

Havrettskonvensjonen utgjør det globale, folkerettslige rammeverket for bruk av havet. Havretten etablerte at hver kyststat har en 200 nautisk mil økonomisk sone (EEZ) med suveren rett over naturressursene. Havretten pålegger også kyststater til å forvalte sine ressurser på en bærekraftig måte og at ressursene skal bli bruket optimalt.

FN-avtalen om fiske på det åpne hav er inkludert i Havretten og danner dermed det juridiske grunnlaget for fiskeriforvaltning i internasjonale havområder og mellom land som deler fiskeresurser. Avtalen legger det juridiske grunnlaget for regionale fiskeriforvaltningsorganisasjoner.

De viktigste fiskebestandene for Norge er forvaltet i samarbeid med ett eller flere av våre naboland. I Barentshavet forvaltes torsk, hyse, lodde og blåkveite gjennom den blandede norsk-russiske fiskerikommisjon som ble etablert i 1975.

Norges rammeavtale med EU fra 1978 dekker torsk, hyse, sei, hvitting, rødspette, makrell og sild i Nordsjøen, samt norsk fiske vest for De britiske øyer og EUs fiske i Barentshavet. Silda i Nord-Atlanteren forvaltes gjennom en fempartsavtale mellom Norge, Russland, Island, EU og Færøyene. Avtalen ble inngått i 1997, men uenighet om fordelingen av bestanden gjorde at avtalen var satt ut av kraft mellom 2003 og 2007 da det igjen ble enighet.

I 1999 ble det inngått en trepartsavtale mellom Norge, EU og Færøyene om forvaltningen av makrellen i Norskehavet. Med denne avtalen ble Færøyene akseptert som rettighetshaver. De siste årene har klimaendringene ført til at makrellen har løpt fra denne avtalen. Den finnes nå ikke bare i Færøysk sone, men også i Island og Grønland. De to siste er ikke med i avtaleverket. I tillegg har Færøyene lagt fram krav om en større andel av kvoten, noe EU og Norge ikke har gått med på. I løpet av de tre siste årene har det vært 11 forhandlingsmøter mellom partene uten at man har kommet fram til noen avtale. Resultatet er at det fiskes nesten dobbelt så mye som forskerne anbefaler.

FISKERIFORVALTNING I POLHAVET

Polhavet, FAO-område 18, er havområdene mellom Nordpolen og en linje til Nord-Grønland sør til landområdene i den nordlige Canada, USA og Russland til en linje mellom Novaja Zemlja og Norpolen. Mens Antarktis er land omgitt av hav, er Polhavet hav omgitt av land. Sammen med Danmark (på vegne av Grønland), Canada, USA og Russland er Norge kyststat til

Polhavet. De fem landene er enige om at de samme prinsippene, basert på havretten, gjelder her som i andre havområder. Det betyr at statene er forpliktet til samme bærekraftige forvaltning her som i andre havområder og ikke minst av FN avtalen om fiske på det åpne hav sine svært strenge bestemmelser om forsiktighet ved åpning av nye fiskerier.

REGIONAL FISKERIFORVALTNING I ARKTIS

- NAFO – Den Nordvest-Atlantiske Fiskeriforvaltningsorganisasjonen NAFO består av 12 medlemsland inkludert Norge og forvalter felles ressurser i havområdene mellom Canada/USA og Grønland ned til 35 grader nord.
- NEAFC – Den Nordøst-Atlantiske Fiskerikommisjonen NEAFC er et samarbeidsorgan for forvaltningen av fiskeriene i internasjonale farvann mellom Grønland og Vest-Europa ned til 35 grader nord og opp til Nordpolen. NEAFC har i dag fem medlemmer inkludert Norge.
- ICES – Det Internasjonale Råd for Havforskning (ICES) har 20 medlemsland og gir forvaltningsråd for bestandene i Nord-Atlanteren.
- ICC – The US-Russia Intergovernmental Consultative Committee diskuterer fiskeriforvaltningsspørsmål mellom de to landene, først og fremst forvaltningen av den store Alaska Pollock bestanden som landene deler.

HAVRETTSTRAKTATEN OG FØRE-VAR – PRINSIPPET

- Havrettstraktaten pålegger landene å forvalte fiskebestandene slik at de gir størst mulig langtidsutbytte. Avtalen om fiske på det åpne hav fra 1995 innfører en detaljert forpliktelse om føre-var-forvaltning.
- Statene pålegges å etablere gode buffere for å sikre at bestandene holdes på et høyt produktivt nivå og at de ikke overfiskes. Statene pålegges også å ha tiltak på plass som kan settes i verk hvis disse grensene skulle overskrides.
- Avtalens artikkel 6 punkt 7 pålegger statene å sette i verk hastetiltak dersom et natur-fenomen har betydelig negativ innvirkning på en fiskebestand. Slike tiltak skal sikre at fisket ikke forverrer en allerede kritisk situasjon.
- Klimaendringene i Nord-Atlanteren kan falle inn under denne definisjonen, men det er en politisk situasjon disse endringene skaper, ikke en belastning på bestanden som sådan. Og avtalen sier ikke noe om er hvordan stater skal løse slike konflikter om fordeling vi nå ser rundt makrellen og som har hatt store negative konsekvenser for andre bestander som sild og kolmule tidligere.

Fiskebåter i Svolvær, Lofoten. Foto: RelaxFoto Istockphoto

FISKERI I ARKTISPOLITIKKEN

■ Alle de arktiske statene har utarbeidet strategier med nasjonale prioriteringer for arktiske politikk. Fiskeri blir nevnt i alle strategiene og naturlig med mer oppmerksomhet i de landene som har både tilgang til store fiskeressurser. Til og med Finland anerkjenner at en betydelig prosentandel av verdens fiskefangster kommer fra nordlige havområder.

Fiskeri er i mange av strategiene nevnt som en viktig næring og ressurs for Arktis. Tidvis får fiskeriene mindre oppmerksomhet som industri og økonomisk ressurs, og mer oppmerksomhet som en viktig næring for bosetning og kultur. Fiskeri blir heller ikke på samme måte omtalt som en fremtidig næring, i alle fall ikke i et globalt eller arktisk regionalt perspektiv.

Men utfordringene fiskeriene møter får anerkjennelse i flere av strategiene og flere understreker viktigheten av å utvikle ytterligere kunnskap om hvordan naturmangfoldet og fiskebestandene vil påvirkes av de pågående endringene i fysiske miljøforhold

Også tiltak blir foreslått. USA foreslår i sin korte arktiske strategi å sette fokus på endrede og utvidede kommersielle fiskerier i Arktis, og å vurdere internasjonale avtaler eller organisasjoner til å forvalte fremtiden til arktiske fiskerier

Selv om det er enighet i de arktiske strategiene at fiskerier er viktig, både økonomisk og kulturelt, og at fiskeriene møter betydelige utfordringer i Arktis, er fiskerier et tema som sjelden blir diskutert i arktiske fora. Selv om Arktisk Råd har et stor engasjement innenfor marine miljøspørsmål og utfordringer til nye næringer, har fiskeriene fått lite oppmerksomhet i prosjekter og rapporter.

NY NÆRINGER – NYE TRUSLER MOT FISKERIENE

I tillegg til det presset de arktiske fiskeriene møter fra klimaendringene, kan du også trues av nye næringer som petroleumsindustri, gruve-

drift og økt sjøtransport.

Et stort oljeutslipp vil ha katastrofale konsekvenser for fiskeriene i Arktis, enten dette er i Beringhavet, utenfor Grønland eller i Barentshavet. Også andre sider av petroleumsvirksomheten, slik som regulære utslipp i havet, borekaks og seismikkaktivitet påvirker fiskeriene negativt.

Økt skipsfart og nye skipsruter medfører trusler mot fiskeriene. Også her er et større oljeutslipp den største faren. En rask økende regional og internasjonal skipsfart i Arktis i ekstreme forhold bidrar til en høyere risiko for en oljeulykke. Dermed er det avgjørende at både nasjonal beredskap i Arktis øker til et tilfredsstillende nivå, og at de arktiske statene samarbeider om bindende avtaler om oljevernberedskap. Før en tilstrekkelig beredskap er på plass er dagens raske økning av skipstrafikken eller oljevirkosheten ufor-svarlig.

Gruvevirksomhet har i den siste tiden fått mer plass på den arktiske agenda. Utslipp av millioner av tonn med gruveavfall som inneholder tungmetaller og kjemikalier i arktiske fjorder og hav hvert år vil skape betydelig negative virkninger på det marine livet. Økte utslipp av tungmetaller fra gruvedrift står i skarp kontrast til det arbeidet som har blitt gjort for å redusere utslippene og oppsamlingen av miljøgifter i Arktis.

Foto: Manuel Gutjahr/stockphoto

NATURVERNFORBUNDET OG FISKERIARBEID

Naturvernforbundet ble grunnlagt i 1914 og er Norges eldste natur- og miljøvernorganisasjon. Naturvernforbundet er Norges største demokratiske demokratisk medlemsorganisasjon med over 20 000 medlemmer og over 100 fylkeslag og lokallag i hele landet. Naturvernforbundet jobber med et bredt spekter av saker innen miljø- og naturvern, men spesielt med områdene naturvern, klima, energi og samferdsel.

Naturvernforbundet har jobbet systematisk med fiskeripolitikk og fiskeriforvaltning siden Barentshavkontoret ble opprettet i 1987. Vårt hovedfokus har vært å ivareta samspeillet mellom levende kystsamfunn og god ressursforvaltning. Norskekysten er bygd opp på de store fiskebestandenes vandringer. Når ressursene høstes med mindre fartøy og miljøvennlige redskaper

forvaltes ressursene bedre, det brukes mindre drivstoff og fisket gir mer sysselsetting og trygger bosettingsmønsteret. Dette er også den mest lønnsomme måten å utnytte ressursene på.

Fra midten av 1990-tallet hadde vi en periode med for høye kvoter og et omfattende ulovlig fiske i Barentshavet. Naturvernforbundet har gjort sitt til at ressursene ble bedre forvaltet og at det ble iverksatt tiltak som har begrenset det ulovlige fisket. Nå er bestandene i Barentshavet igjen godt forvaltet og kvotene på viktige fiskearter er rekordhøye. Naturvernforbundet arbeider for at gevinsten av godt forvaltningsarbeid må komme kystsamfunnene til gode. Tiden er inne for å slippe til flere fartøy og flere fiskere i den ressursvennlige kystflåten som kan levere ferskt råstoff i landanleggene langs kysten.

Kilder

- Arctic Climate Impact Assessment (ACIA) – Impacts of a Warming Arctic
- Snow, Water, Ice and Permafrost in the Arctic, SWIPA 2011 Executive Summary
- Lloyds 2012: ARCTIC OPENING: Opportunity and Risk in the High North
- Arctic Resource Development: Risks and Responsible Management ONS SUMMIT 2012
- United Nations Convention on the Law of the Sea
- United Nations Agreement for the Implementation of the Provisions of the United Nations Convention on the Law of the Sea of 10 December 1982 relating to the Conservation and Management of Straddling Fish Stocks and Highly Migratory Fish Stocks
- The collapse of cod stocks off Newfoundland: what went wrong? George R Lilly, Fiskets kollaps utenfor Nordamerika – _vad kan Sveige och Europa lära? <http://www.ksla.se/wp-content/uploads/2011/01/KSLAT-2008-2-Fiskets-kollaps.pdf>
- Miljøstatus.no, <http://www.miljostatus.no/Tema/Hav-og-kyst/Norskehavet/Indikatorer-for-miljotilstanden-i-Norskehavet/Dyreplanktonbiomasse-i-Norskehavet/>
- <http://www.regjeringen.no/nb/dep/ud/dok/regpubl/stmeld/2011-2012/meld-st-7-20112012/5/1/1.html?id=663451>
- Meld. St. 7 (2011–2012), Nordområdene – Visjon og Virkemidler
- National Security Presidential Directive and Homeland Security Presidential Directive, januar, 2009
- Meld. St. 25 (20112012) <http://www.regjeringen.no/nb/dep/fkd/dok/regpubl/stmeld/2011-2012/meld-st-25-20112012/4.html?id=683759>
- <http://www.ices.dk/committe/acom/comwork/report/2012/2012/mac-nea.pdf>

KONKLUSJONER

- Klimaendringene i Arktis fører allerede i dag til at fiskebestander endrer utbredelsesmønster, og dette kommer til å skje med flere arter.
- Det er mange spørsmål vi ikke vet svaret på når det gjelder konsekvensene av klimaendringene på fiskeriene i Arktis.
- Fiskeri er blant de eldste næringene i Arktis og årlig fiskes det mellom 3 og 6 millioner tonn fisk i Arktiske havområder.
- De arktiske fiskeriene har stor betydning for de arktiske statenes økonomi. I tillegg har fiskeriene stor samfunnsmessig og kulturell verdi, er sentral for mange urfolksgrupper og er viktig som global matkilde.
- Forvaltningen av de arktiske fiskeriene er et komplekst sett av internasjonale avtaler på FN-nivå, mellom statene regionalt og mellom naboland.
- Havrettskonvensjonen utgjør det globale, folkerettslige rammeverket for bruk av havet. Havretten sikrer statenes rettigheter og pålegger dem ansvaret for forsvarlig forvaltning.
- Den nåværende fiskeriforvaltningen og eksisterende institusjoner er ikke beredt på å møte hurtige endringer i utbredelsesområder og migrasjonsmønstre, noe som allerede i dag fører til konflikter mellom de arktiske landene.
- Å overse disse signalene vil føre til nye konflikter når bestandene vandrer, og en internasjonalsert fiskeindustri står klar til å bruke hullene i forvaltninger for å sikre seg nye fiskerettigheter. Dette kan føre til svært skadelig overfiske av sentrale bestander.
- Det er behov for robuste avtaler og gode retningslinjer og mekanismer i både multilaterale og bilaterale avtaler når endringer i fiskebestandene i Arktis skjer.
- Erfaringer fra kollaps i silde- og torskbestandene, samt makrell-konflikten viser at det gjerne er en kombinasjon av ikke-tilfredsstillende forvaltning og klimaendring som bidrar til konflikter og overfiske.
- Selv om alle arktiske statene anerkjenner fiskerienes betydning som økonomisk ressurs, kulturbærer eller samfunnsbygger, og mange av de arktiske statene uttrykker bekymring over hvordan klimaendringene påvirker fiskeriene, er det få initiativ fra arktiske fora rettet mot fiskeriene i Arktis.
- Fiskeriene møter også andre eksterne utfordringer fra nye industrier. Her er det essensielt at nye industrier tydelig tar hensyn til fornybare næringer, og at statene tar aktive valg for å verne fiskeriene mot ytterligere belastning.

ANBEFALINGER

- Fiskeriene og fiskerienes rolle som næring i Arktis får fokus i arktiske fora.
- Det opprettes en fiskeriarbeidsgruppe i Arktisk Råd .
- Helhetlig og oppdatert statistikk og informasjon om arktiske fiskerier vil bidra til at fiskeri som økonomisk ressurs, kulturbærer, samfunnsbygger og global matkilde får økt oppmerksomhet .
- De arktiske statene må komme til enighet om mekanismer for fiskeriforvaltning før endrede vandringsmønstre fører til konflikt og overfiske. Slike mekanismer kan fremforhandles gjennom de regionale organisasjonene for fiskeriforvaltning.
- De langsiktige interessene som fiskeriene representerer må ha forrang foran kortsiktig utnyttelse av ikke-fornybare ressurser.
- Urfolkernes rettigheter til fiskeressursene må anerkjennes og defineres.

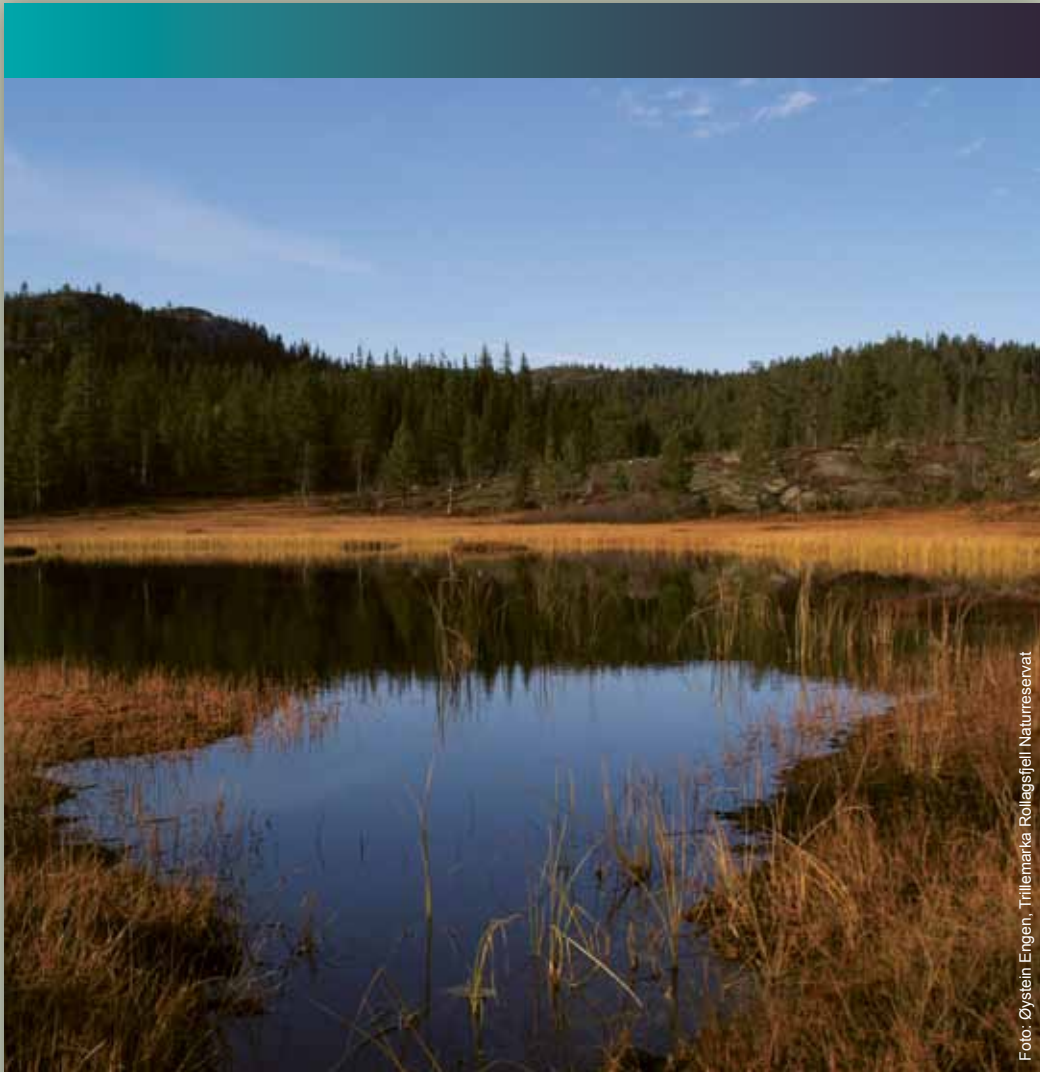

Foto: Øystein Engen, Trillemarka Rolagsstjøl Naturservat

Bli medlem!

Hvert nye medlemskap er viktig for oss. Jo flere medlemmer vi er, jo større gjennomslagskraft har vi i miljøkampen.

Hjelp oss med å vokse og verv et nytt medlem!

Bruk innmeldingskjema på nett www.naturvernforbundet.no/medlem eller den du har vervet kan sende en sms med kodeord NATUR til 2077.

Les mer på www.naturvernforbundet.no/stott_arbeidet eller kontakt oss på medlem@naturvernforbundet.no

 Naturvernforbundet